

Kultura

'Stranci znaju reći da se u našim kazališnim produkcijama osjeća neka sirova snaga i vide to kao specifičnost hrvatske cirkuske scene'

Ivana Pedljo cirkuska je umjetnica i suosnivačica kolektiva Tricycle Trauma

FOTO: KSENIJA LU ZAFIROVIC

'Scena cirkusa u Hrvatskoj je dosta mala, ali bogata. Ima tu svega – od uličnog cirkusa, preko sada sve popularnijeg suvremenog, pa do hibridnih formi. Neadekvatni radni prostori uvjetuju prilagodbu, pa i iz takvih situacija nastanu zanimljivi materijali'

ANTE PERIČIĆ 29. 11. 2024.

f | X

Nepostojanje institucionalnog cirkuskog obrazovanja u Hrvatskoj razlog je zbog kojeg mnogi cirkuski umjetnici u svoj životni poziv ušetaju nekim posve neočekivanim putem. Tako je **Ivanu Pedljo**, danas jednu od najistaknutijih pripadnica te scene u našoj zemlji, do cirkusa odveo punk jer je cirkus, kako mi objašnjava, kod nas još uvijek dio “umjetničkog *undergrounda*”.

Kako se od srednje škole kreće po mjestima zagrebačke nezavisne kulturne scene, tako je u studentskim danima, u Autonomnom kulturnom centru Medika, otkrila program Dvorane za izvedbene umjetnosti DZIU, mjesto na kojem se okupljala gotovo cijela zagrebačka cirkuska scena.

Osnivačica kolektiva Tricycle Trauma od tada pa do danas u svojim umjetničkim konceptima sintetizira elemente društvenog i političkog angažmana, zabave, apstrakcije, ali i – mraka, a u razgovoru je otkrila kako izgleda život posvećen istraživanju, inovaciji i širenju cirkuskih horizonata u Hrvatskoj.

TELEGRAM: Gdje su se dogodile vaše prve izvedbe?

Prve izvedbe dogodile su se upravo u DZIU-u i to na poziv **Nikoline Majdak**. Tamo sam se priključila [**Triko Cirkus Teatru**](#) u kojem sam počela trenirati zračne akrobacije, pohađati radionice i izvoditi. Radilo se po “uradi sam” principu. Kako smo imali peć na drva, zimi smo ih cijepali i održavali vatru na smjene kako bismo mogli trenirati. Organizirale su se radionice te edukacije s područja cirkuskih vještina, prije svega zračne akrobacije, žongliranja, akrobalansa, klaunske tehnike itd.

DANIEL STARRASON

Osim treninga, održavale su se i, primjerice, izvedbe cirkus i cabaret večeri, pa i predstave domaćih i inozemnih umjetnika. U tim prostorima zbila se i prva hrvatska žonglerska konvencija koju je organizirao **Krešimir Fijačko**. S partnericom iz trapeza **Lidijom Šolom** sam se intenzivno bavila trapez tehnikama u dvoje, a ubrzo nam se kao glazbenik pridružio **Jasmin Dasović** s kojim smo oformile izvedbeni kolektiv Tricycle Trauma.

TELEGRAM: Tada ste krenuli i s vlastitim projektima?

PEDLJO: Između ostalih i s cjelogodišnjem edukacijom na trapezu koja je trajala sve do potresa kada je prostor zbog oštećenja postao neadekvatan za rad. Od samih početaka bavljenja cirkusom, počelo je moje kontinuirano dugogodišnje neformalno obrazovanje na području kazališnih tehnika i cirkuskih disciplina u Hrvatskoj i inozemstvu, a traje i danas. Mom uranjanju u cirkusku umjetnost svakako je doprinio i rad Male performerske scene kroz programe koje su godinama provodili, a to je prije svega Festival novog cirkusa, ali i Freaky Friday, Bestiarium, organizacija radionica, izdavaštvo itd.

TELEGRAM: Kako se vaša percepcija cirkusa mijenjala s vremenom? Kolektiv, kao takav, njeguje više žanrova?

PEDLJO: Počela sam s cirkusom u okvirima specifičnih cirkuskih disciplina, da bi se kasnije istraživanje kretalo više u smjeru neverbalnog kazališta. Rad kolektiva ne može se staviti pod jedan nazivnik i u tome vidim snagu naših projekata – mi ga živimo kao jedan sveobuhvatan eksperiment.

Izvedbenost kojom se bavimo svakako je neopterećena žanrovskim okvirima, stvaramo kroz mnoge medije i surađujemo s različitim umjetnicima koji svojim iskustvom dodaju slojevitosti izraza. Najčešće su to vizualno minimalni, ali tehnički zahtjevni postavi, odnosno prazni i monokromatski prostori zahtjevni u smislu izvedbe.

S Jasminom Dasovićem

DARIO RAODVIĆ

Dosta se bavimo promišljanjem prostora u izvedbenom smislu. Primjerice, u predstavi *Bosa* izvodimo na bočnim balkonima zida, zalazimo u električne i spremišne ormare, penjemo se po cijevima za grijanje, a to uključuje i promišljanje odnosa s publikom i pozicioniranje koje nudi uvijek nove susrete.

Velika inspiracija nam je rad **Damira Bartola Indoša** s kojim dijelimo radni prostor pod okriljem kluba [Močvara](#) i [Pogona Jedinstvo](#), pa mu nerijetko pokucamo na vrata kako bismo razgovarali o radnim procesima, a ostvarili smo i suradnje.

TELEGRAM: Tricycle Trauma, pored Indoša, ostvaruje suradnje s mnogim domaćim i inozemnim umjetnicima?

PEDLJO: Tricycle Trauma je jednostavno mjesto naše autonomije unutar kojeg razvijamo autorske projekte, okupljamo suradnike i uključujemo mlade ljudi sa scene. Ljepota dugogodišnje suradnje s različitim umjetnicima je iskustvo koje unose u projekte. Navela bih predstavnike autsajder scene kao što su slikarica **Margareta Vidmar** i performer **Esox Lucius Ido**, zatim **Lidija Kraljić** i **Marijana Matoković** koje su, između ostalog, lutkarice. Tu je i **Maxime Weinmann**, zagovaratelj elemenata nove magije i vrstan graditelj...

TELEGRAM: Kada je riječ o suvremenom cirkusu, koji su aspekti vama najbliži kao izvođačici?

PEDLJO: Snažno konceptualno utemeljenje i rasturanje žanrovskih definicija. Iako je jedna od najvećih kvaliteta suvremenog cirkusa multidisciplinarnost, to ne znači da nije lišen zapadanja u klišeje i repetitivnost izraza.

TELEGRAM: Obilježje Tricycle Trauma, a onda i predstave *Bosa* koju ste spomenuli, jest i političnost. Kako balansirate estetiku s društvenom kritikom?

PEDLJO: *Bosa* se osvrće na ratna zbivanja devedesetih te kao referentnu točku uzima Bosnu. Političnost se tu očituje kao niz scenskih slika koje referencu imaju u činjeničnom, etičkom i poetskom, što se može čitati i kao mogućnost revolucije kroz umjetničko djelovanje inspirirano radom **Juliana Becka**.

Ne postoji, dakle, logičan narativ, publika sama učitava značenja u sadržaj. Pritom, služimo se simbolikom predmeta, u ovom slučaju i svježeg tijesta komunicirajući s publikom kroz svih pet osjetila. Nekada političnost komuniciramo puno agresivnije, kao u *Duodrami za čovjeka i trapez: Iskrenje* izlažući publiku izrazito glasnim zvučnim i fragmentarnim verbalnim zapisima, uz horor-slike tijela i ovješnog rekvizita.

DARIO RADOVIĆ

Tu su i predstave egzistencijalne tematike gdje publiku suočavamo s prazninom postojanja i prolaznošću. U predstavi *Kraj kojeg ne znaš* kroz zapise šahovskih završnih igara ("endgames") publici na tri šahovska polja predstavljamo nepoznate, nemoguće i neostvarene apokalipse kao izvedbeno-šahovske igre, dok se predstava *U prazno* u duhu matematičko-filozofske poetike bavi pitanjem kolektivne tjeskobe kao refleksije propadanja i nestajanja.

TELEGRAM: Važnu ulogu u vašim predstavama ima i glazba. Kako počinje stvaralački proces i koje mjesto unutar njega zauzima tekst?

PEDLJO: Radni procesi kreću s istraživanjem i teorijskom pripremom, uspostavljanjem konceptualnog okvira, nakon čega slijedi ulazak u prostor i rad na izvedbenom materijalu. Najčešće fragmentarno krenemo u razvoj scenskog materijala kroz improvizacije i istraživački rad s ovješanim rekvizitom i predmetima.

Sve više eksperimentiramo s tekstom, na to nas uvijek nagovara Indoš. Riječ je o dugotrajnim procesima. Glazba dolazi tek kasnije, a to su uglavnom suvremene reinterpretacije *musique concert*e, drone varijacije, gitaristička sola, ponekad upotreba tradicijskih instrumenata, degradiranje poznatih songova, lokacijska snimanja zvuka, a autor glazbe i dizajner zvuka je Jasmin Dasović.

TELEGRAM: Jedan od najznačajnijih projekata Tricycle Traume zasigurno je Noć mračnog cirkusa.

PEDLJO: Mračni cirkus je naš prvi projekt koji je inicirao kolektiv, a nastao je kao potreba da spojimo bendove i glazbenike s nezavisne scene i cirkusko, ali i dramsko kazalište, tjelesne modifikacije, lutkarstvo, shibari, audio-vizualnu umjetnost, ples, performans, poeziju, instalacije itd. Noć mračnog cirkusa osam se godina održava u Klubu Močvara, a na temelju inicijalnog projekta izrasli su srodni, kao što je Jeka mračnog cirkusa kao vođena vizualno-zvučna šetnja kroz kratke izvedbe u velikoj dvorani Pogona Jedinstvo.

Osim toga, tu je i Karavana mračnog cirkusa koja preko platforme Clubture putuje po manjim gradovima Hrvatske, a tijekom četiri godine provedbe projekta Karavana je posjetila Zadar, Čakovec, Split, Županju, Karlovac, Križevce (dvaput), Rijeku, Sisak, Samobor, Koprivnicu, pakao interneta (za vrijeme pandemije), a posljednja postaja ovogodišnje turneje je Pula.

JOSIP BOLONIĆ

U partnerskim gradovima okupljamo lokalne umjetnike i glazbenike kojima pridružujemo zagrebačke i združeno stvaramo Karavanu mračnog cirkusa. Tako se upoznajemo s lokalnim scenama, povezujemo različite publike i zagovaramo cirkusko kazalište. Riječ je, naravno, o neprofitnom gerila projektu u kojem sudjeluje mnogo ljudi.

Organizacijski tim i tehničke potrebe produkcije su veliki, a resursi minimalni. S desetim izdanjem Noći mračnog cirkusa dogodit će se i produkcijski zaokret: projekt se razgranao, stekli smo dovoljno iskustva i želimo podići sve na višu razinu.

TELEGRAM: To da su tehničke potrebe velike, a resursi minimalni generalni je problem koji se ističe među cirkuskim umjetnicima. Koji su najveći izazovi s kojima se vi susrećete?

PEDLJO: Klasičan krajolik izvaninstitucionalne kulture su neadekvatni prostori za rad i nedostatni financijski resursi, u ovom slučaju i malo mogućnosti za izvođenje predstava. Djelomično zbog manjka tehnički opremljenih prostora za izvedbu često složenih produkcija te slabijeg prepoznavanja potencijala cirkuskog kazališta u kulturnom miljeu i među publikom.

Uz cirkus se još uvijek vežu asocijacije klauna, životinja i žongliranja, a uvriježeno je mišljenje da je takvo kazalište primarno medij za djecu i (obiteljsku) zabavu. Potpora Kluba Močvara i Udruženja za razvoj kulture (URK) od ključne je važnosti za rad naše organizacije. Tu je i Pogon Jedinstvo koji rado otvara vrata cirkuskim programima, ali je zbog manjka prostora u gradu pod velikim opterećenjem, pa je tako i njegov prostor sve teže dostupan.

Scena cirkusa u Hrvatskoj je dosta mala, ali bogata. Ima tu svega – od uličnog cirkusa, preko sada sve popularnijeg suvremenog, pa do hibridnih formi. Neadekvatni radni prostori uvjetuju prilagodbu, pa i iz takvih situacija nastanu zanimljivi materijali.

DARIO RADOVIĆ

Nerijetko su mi strani gledatelji domaćih produkcija govorili kako se osjeća neka sirova snaga u domaćim cirkuskim produkcijama i da to vide kao specifičnost scene. Jasno da bi to trebala biti stvar slobodnog izbora, a ne rezultat uvjetovanosti. Želim istaknuti da se radi i da ima zanimljivih produkcija i da sve počiva na entuzijazmu djelatnika sa scene.

TELEGRAM: Do kraja godine očekuje nas i premijera nove predstave?

PEDLJO: Tako je! Riječ je o našoj koprodukciji s Teatrom Cirkus Punkt i Kazalištem u Močvari – KUM, a ideja se rodila još 2020. kada smo Lidija Kraljić i ja u sklopu ženskog kolektiva Migracije iz Kroacije (koji su okupile **Marijana Matoković** i **Nikolina Majdak**) radile na istoimenoj predstavi koja se bavila ženskom perspektivom i političkim aspektima migracija.

Netom nakon premijere počela je pandemija, pa je projekt otišao u hibernaciju. To je ujedno i posljednja predstava odigrana na daskama skvoterskog DZIU teatra. Rad na materijalu nastavio se uz povremene izvedbe fragmenata u sklopu projekata Jeka mračnog cirkusa u Pogonu Jedinstvo, Crvena loža u sklopu programa Kazalište u Močvari i Noći mračnog cirkusa: Opteret.

To je predstava pomalo zlokobnog tona inspirirana radom **Davidu Lyncha**, a oslikava kaos egzistencijalne prirode i nestabilnost u univerzumu čvrstih formi te besmislenost principa realnosti iza materijalnog univerzuma. Oslanjajući se na ideju **Thomasa Ligottija** koji kaže da se od “užasa (egzistiranja) možemo sakriti samo u samom srcu užasa”, ova predstava gledatelju možda ponudi upravo takvo skrovište.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Triko Cirkus Teatar, zivicirkus, Lidija Šola,
Nikolina Majdak, Tricycle Trauma,

TELEGRAM

Vijesti

Vijesti
Politika&Kriminal
Komentari

Najnovije

Rat u Ukrajini
Hrvatska
Zagreb

Magazin

Telesport
Super1
PitanjeZdravlja

Pratite nas

Facebook
YouTube
Instagram

Plus

Pretplata za fizičke korisnike

Biznis&Tech	Split	OpenSpace	TikTok	Pretplata za
Velike priče	Rijeka		Twitter	poslovne korisnike
Život	Osijek		WhatsApp	Pošaljite nam vijest
Kultura			RSS	Impressum
				Oglašavanje
				Kontakt
				Uvjeti korištenja
				Pravila privatnosti

Sva prava pridržana © 2024 Telegram Media Grupa d.o.o.